

2016 Suriyeli çocuklar için neden en kötü yıl oldu?

Çocukların her gün saldırılara maruz kaldıkları Suriye’de hiçbir çocuk savaşın dehşetinden kurtulamamaktadır. Şiddet her yerde görülmekte olup okul, hastane, oyun alanı, park ve çocukların kendi evleri gibi birçok yeri paramparça etmiştir.

Altı yıldır süren bu savaşta en ağır bedeli ödeyen çocuklar geçen yıl en uç noktaya tırmanan şiddetle birlikte hiç olmadığı kadar büyük acılar yaşamıştır.

Sadece 2016’da en az 652 çocuk öldürülmüştür. Çocuk ölümlerinde 2015 yılına göre yüzde 20 artışın¹ yaşandığı 2016 yılı, çocuk kayıpların resmen belgelenmeye başlamasından bu yana Suriyeli çocuklar için en kötü yıl olmuştur. Geçtiğimiz Eylül ayında Halep’te bir haftadan kısa bir süre içinde 223 çocuk yaralanmış, 96 çocuk hayatını kaybetmiştir.² Sınırlı kapasite ve temel tıbbi malzemelerin bulunmayışı nedeniyle doktorlar çocukları hayatta kalma şansı düşük olan yaralı ve hasta çocukları tedavi edemeden ölüme terk etmek zorunda kalmıştır.³ Suriye’de çeşitli bölgelere erişimdeki zorluklar, çocukların ne kadar zorluk yaşadığına dair resmin bütününe görülmesine ve hızlı, etkili ve gerektiği şekilde yanıt vermesine olanak vermemektedir.

Bombaların, kurşunların ve patlamaların yanı sıra, çocuklar kolaylıkla önlenebilecek, tedavisi mümkün hastalıklar sonucu yaşamlarını sessizce yitirmektedir. Ancak bugün Suriye’de az sayıda doktor kalmış olup, tıbbi bakım ve sağlık tesisine erişim giderek zorlaşmaktadır.

Zorlukların üstesinden gelebilme mekanizmaları hızla yetersiz kalırken, aileler hayatta kalabilmelerini sağlamak için olağanüstü önlemlere başvurmaktadır. Bunun sonucu olarak çocuk işçiliği, erken evlilikler ve çocukların silahlandırılması giderek yaygınlaşmaktadır.

2016 yılında 850’den fazla çocuk⁴ silahlandırılarak çatışmalara katılmak zorunda kalmıştır. 2015 yılıyla kıyaslandığında bu çocukların sayısı iki katına ulaşmıştır. Çocuklar giderek daha küçük yaşlarda silahlandırılmakta ve çatışmalarda yer almaktadır. Kimi uç durumlarda ise infazcı, intihar bombacısı ya da hapishanelerde gardiyan olarak da kullanılmaktadır. Bu rakamlar yalnızca doğrulanan vakaları yansıtmakta olup, sorunun boyutunu tam anlamıyla ortaya koymamaktadır.

Suriye’de en zor koşullar altında olan çocuklar ise ulaşılması güç bölgelerde yaşayan 2,8 milyon çocuktur.⁵ Bu çocukların 280 bini, sivillerin hareketinin, temel ihtiyaç malzemeleri ve hayat kurtaran insani yardımın ağır derecede kısıtlandığı kuşatma altındaki bölgelerde yaşamaktadır. Bazı durumlarda konvoylardan tıbbi malzemeler çıkartılmıştır ki bu sivillerin tedavi edilmesinin engellemesi nedeniyle uluslararası insani yardım kanunu ihlalidir.

¹ UNICEF verileri 2016

² UNICEF, Genel Direktör Yardımcısı Justin Forsyth’ın açıklaması, Eylül 2016

³ *ibid*

⁴ UNICEF verileri 2016

⁵ Hesaplama OCHA’dan alınan en son BSG\HTR listesine dayanmaktadır ve uygulanan çocuk yüzdesi de HNO veri setinden alınmıştır

Suriye’de 1,7 milyondan fazla çocuk okula gidememektedir⁶. Suriye’deki her üç okuldan biri⁷ ise yerle bir olduğu, hasar gördüğü, yerlerinden edilmiş ailelerin barındırdığı ya da askeri amaçla kullanıldığı için amacına hizmet verememektedir. 2016 yılında okullara ve eğitim personeline yönelik en az 87 saldırı tespit edilirken, okulda ya da okula civarındaki alanlarda 255’ten fazla çocuk öldürülmüştür⁸. Geçtiğimiz yıl bir okulunda etkilendiği saldırılar arasında hayati kaybın en ağır olduğu, 26 çocuk ve altı öğretmenin yaşamını yitirdiği İdlib’deki saldırı gibi birçok yerde okullar defalarca saldırılara maruz kalmıştır⁹.

Su, çatışmanın tüm taraflarınca bir silah olarak kullanılmıştır. Birleşmiş Milletler 2016 yılında okullara ve eğitim personeline yönelik en az 87 saldırı tespit edilirken, okulda ya da okula civarındaki alanlarda 255’ten fazla çocuk öldürülmüştür¹⁰. Geçtiğimiz yıl bir okulunda etkilendiği saldırılar arasında hayati kaybın en ağır olduğu, 26 çocuk ve altı öğretmenin yaşamını yitirdiği İdlib’deki saldırı gibi birçok yerde okullar tekrar tekrar saldırılara maruz kalmıştır

Altı yıldır süren savaş sonucunda bugün 6 milyon çocuk insani yardıma muhtaç durumdadır. Bu çocukların yarısı da evlerini terk etmek zorunda kalmıştır. Bazı çocuklar güvenli bir yere ulaşıncaya kadar yedi kereye kadar yer değiştirmiştir. Bugün 2,3 milyon Suriyeli çocuk Türkiye, Lübnan, Ürdün, Mısır ve Irak’ta mülteci olarak hayatlarını sürdürmektedir. Çok sayıda çocuk da Akdeniz’i geçip Avrupa’ya ulaşabilmek için “ölüm teknelerine” binmek zorunda kalmıştır.

Suriye’yi terk eden mültecilerin yüzde 80’i istikrarsızlık ve ekonomik sorunlar nedeniyle kendileri de kırılgan olan komşu ülkelere sığınmıştır. Çocuklar ve aileleri bu ülkelerde bombalama ve şiddetten nispeten uzaklaşmış olsalar da ihtiyaçlarını karşılamak hususunda başka güçlüklerle karşılaşmaktadır. Birçok aile çocuklarını okula gönderememektedir. Çevre ülkelerin çoğunda Suriyeli mültecilerin resmi olarak çalışmasına izin verilmemektedir. Bu da onları uluslararası yardımlara bağımlı kıldığı gibi çocukları henüz çok küçük yaşlarda tehlikeli ve düşük ücretli işlerde çalışmaya ya da dilenmeye itmektedir. 2011 yılında çatışmaların başlamasından bu yana binlerce çocuk refakatsiz olarak ya da ailelerinden ayrılarak başka ülkelere gitmiştir¹¹. Suriye’nin güneydoğusundaki Ürdün sınırında hiçbir ülkeye ait olmayan bölgede mahsur kalan 47 bin kişinin durumu giderek kötüleşmektedir.

Suriyeli çocukların umutlarını geri vermek

Tüm bu olumsuz tabloya rağmen, bunca dehşet ve acı arasında daha iyi bir gelecek umutlarını, düşlerini ve özlemlerini yitirmeyen çocukların ve ailelerin pek çok olağanüstü hikâyesi var. Çocuklar ve aileler, onurlarını korumak konusunda son derece kararlılar.

Suriye’de geçtiğimiz yıl yaklaşık 12 bin 600 öğrenci çatışmaların devam ederken cephe hatlarından geçerek final sınavlarına girebilmek için okullarına gitmiştir¹². Bu öğrenciler ulaşılması güç bölgelerden geldiler; bazıları günlerce yolculuk etmek zorunda kalmıştır. Öğrenciler ve öğretmenler ise olağanüstü bir cesarete sahiptir. Bodrumları, mağaraları ve eski ağılları okul ve oyun alanlarına dönüştürerek

⁶ HNO, 2017

⁷ 7.000’den fazla okul hizmet dışıdır

⁸ UNICEF verileri 2016

⁹ https://www.unicef.org/media/media_92967.html

¹⁰ UNICEF verileri 2016

¹¹ 3RP Stratejik Değerlendirme 2017-2018

¹² UNICEF Suriye Temsilcisi Hanaa Singer’in Halep’te ve ülkenin bütününde çocukların kötüleşen durumuyla ilgili açıklaması, 7 Aralık 2016 (<https://www.unicef.ie/2016/12/07/statement-by-unicef-syria-representative-hanaa-singer-on--deteriorating-situation-for-children-in-aleppo-and-across--country/>)

öğrenmeye ve eğitime devam etmeye kararlılar. Eğer yeterli sıraları yoksa, ellerinde olanları bu geçici okullarında dönüşümlü kullanıyor ya da sert zeminde yerde oturuyorlar. Çünkü her türlü zorluğa rağmen öğrenmeye devam etmek için azimliler.

Mültecilere ev sahipliği yapan ülkeler, çift-varidialı eğitim, okula kayıt kampanyaları ve telafi dersleri gibi uygulamalarla her bir Suriyeli çocuğa okullarında yer vermek için politik kararlılık göstermektedir.

Suriye'deki krizden etkilenen çocuklar daha parlak bir gelecek hayallerini sürdürmektedir. Biz de bu çocukların birkaçına "arzu ettikleri Suriye"yi sorduk. Lübnan'ın Bekaa Vadisi'nde yaşayan 12 yaşındaki Rami, bizimle hayallerini şöyle paylaştı: "Tekrar Suriye'de yaşamak istiyorum. Bu savaşın ve dünyadaki tüm savaşların sona ermesini istiyorum. Her çocuğun kendi ülkesinde yaşayabilmesi için barış istiyorum. Ben öğretmen olmak istiyorum çünkü ihtiyacı olan çocuklara bir şeyler öğretebilmeyi diliyorum".

Eğer onlara yardım etmeyi sürdürürsek Suriyeli çocukların hayalleri, umutları ve arzuladıkları her şey gerçekleşebilir.

Onlar Suriye'nin geleceği. Her çocuğa tek tek destek olmalıyız.

Yardıma muhtaç çocuklar nerede yaşıyor¹³:

2,3 Milyon Suriyeli Çocuk

Türkiye, Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır'da Mülteci

- Suriye'de yardıma muhtaç 5,8 milyon çocuk
- 2,8 milyon çocuk Suriye'de ulaşılması zor bölgelerde
- 280 bin 854 çocuk kuşatma altında¹⁴.

UNICEF'in eski Suriye Temsilci Yardımcısı Mirna Yacoub kuşatma altındaki Madaya'ya giden bir konvoyda tanık olduklarını şöyle anlatıyor:

"Madaya'nın uzun süredir kuşatma altında olması insanları uçuruma sürüklüyor, bazıları tek çare olarak ölümü görüyordu. Çocuklarına artık besleyemeyeceğini ve onlara bakamayacağını düşünen beş çocuklu bir anne; kocasını savaşta kaybettikten sonra tek başına dayanma gücü kalmayan yeni evlenmiş, 21 yaşındaki genç bir kadın; kendisi için bir gelecek göremeyen 16 yaşındaki genç bir kız... Hepsi, yaşadıkları gündelik dehşetten kurtulmak için son çare olarak hayatlarına son vermeyi denedi. İnsanların direnecek güçleri tükeniyordu."

¹³ Helsinki raporu

¹⁴ Hesaplama OCHA'dan alınan en son BSG\HTR listesine dayanmaktadır ve uygulanan çocuk yüzdesi de HNO veri setinden alınmıştır

2016'da çocuklara yönelik ciddi ihlaller¹⁵:

Suriye'deki çatışmanın tarafları herhangi bir yaptırım olmaksızın çocuklara yönelik ciddi ihlallerde bulunmuştur. Aşağıda paylaşılan veriler UNICEF tarafından doğrulanmıştır. Ancak bu rakamların daha yüksek olduğu düşünülmektedir:

- **Çocukların silahlandırılmaları ve çatışmalarda kullanılmaları:** 2016'da en az 851 çocuk çatışmada yer alan taraflarca silahlandırılıp kullanılmıştır. Bu rakam 2015'e nazaran iki kat daha yüksektir (331).
- **Öldürülen çocuklar:** 2016 yılında en az 652 çocuk öldürülmüştür. Çocuk ölümlerinde 2015'e göre yüzde 20 artış yaşanmıştır.
- **Sakat kalan çocuklar:** 2016 yılında en az 647 çocuk sakat kalmıştır. Sakat kalan çocuk sayısında 2015 yılına göre yüzde 25 artış yaşanmıştır.
- **Çocuklara yönelik cinsel şiddet:** Damgalanma ve dışlanma gibi endişe ve korkular nedeniyle çocuklara yönelik cinsel şiddetin belgelenmesi son derece zor olmaktadır. Kız çocukları kaçırılmış ve zorla evlendirilmiş, tutsak kız çocukları ise reşit olmayan savaşılar da dahil olmak üzere tutuldukları kişiler tarafından tecavüze uğramıştır.

UNICEF Bölge Direktörü Geert Cappelaere'nin BM Güvenlik Konseyi'ne yaptığı açıklamadan:

"Halep'te bir baba kız çocuklarını okula göndermiş olmanın yol açtığı travma ile yaşıyor. Kızlar bir sabah sırtlarında okul çantalarıyla derme çatma evlerinden çıkıp okula gittiler. Sınıflarına isabet eden bir bomba sonucu eve cansız bedenleri döndü."

"Ben doktor olmayı istiyordum ama muhtemelen olamayacağım çünkü okulumuz bombalandı. Okulun bahçesinde oyunlar oynardık ama artık buraya gelmeye korkuyorum. Babam belki bizi başka bir köydeki başka bir okula götürebilir."

Ahmad, 6 yaşında

Eğitim:

- 2016 yılında okul ve eğitim personeli 87 saldırıya maruz kaldı¹⁶.
- 255 çocuk okulda ya da okul yakınlarındaiken öldürüldü ya da yaralandı¹⁷.
- Suriye'de 1,75 milyon çocuk okula gidemiyor¹⁸.
- Yaklaşık 530 bin Suriyeli mülteci çocuk okula gidemiyor.
 - Suriye'deki her üç okuldan biri yerle bir oldu, hasar gördü, yerlerinden edilen ailelerin barınması için kapılarını açtı ya da askeri amaçlar için kullanılıyor¹⁹.

¹⁵ UNICEF verileri 2016

¹⁶ UNICEF verileri 2016

¹⁷ UNICEF verileri 2016

¹⁸ *ibid*

¹⁹ HNO 2017

Babam okula gitmeme izin vermiyor. Okula hiç gitmedim ama sınıfların neye benzediğini hayal edebiliyorum. Okula gidip bir gün öğretmen olabilmeyi çok isterdim.”

Lübnan’da yaşayan 10 yaşındaki mülteci çocuk Assia okula hiç gitmemiş.

Sağlık:

- 2016 yılında hastaneleri ve sağlık personelini hedef alan 338’den fazla saldırı düzenlendi²⁰.
- Halk sağlığı tesislerinin yarısından fazlası ya kapalı ya da ancak kısmi olarak çalışabiliyor²¹.
- Suriye’de bağışıklama oranı çatışmalardan önce yüzde 80’in üzerindeyken 2015 yılında yüzde 41’e düştü²².
Kalıcı engelliliğin yüzde 30’unu travma vakaları oluşturuyor²³.

“Suriye’de altı yıl süren kriz sonunda sağlık sektörü, en çok sivilleri etkileyen son derece kritik zorluklarla karşı karşıya. Sağlık tesislerini ve personelini hedef alan saldırılar 2016 yılında hızla artarak yüzlerce sağlık çalışanı ile sivilin ölmesine ve yaralanmasına yol açtı. Halen faal durumda olan çok az sağlık kuruluşu var. Bu da insanların ihtiyaç duydukları acil tıbbi yardıma ulaşmalarını daha da zorlaştırıyor. Rutin aşılamaları kaçıran çocuklar ise hastalık riskine karşı savunmasız durumda kalıyor.”

Dâhiliye uzmanı Dr. Bachir Tajaldin.

Beslenme:

- Suriye içinde:
 - i. ulaşılması güç ve abluka altındaki bölgelerde çocukların yaklaşık dörtte birinde büyüme engeli görülmektedir²⁴.
 - ii. Suriye’de 7 milyon kişi gıda güvenliğinden yoksun durumdadır²⁵.
 - iii. 2,4 milyon kişi gıda açısından güvensiz duruma düşme riski ile karşı karşıya²⁶.
 - iv. Her dört çocuktan birinde ve doğurganlık çağındaki her dört kadından birinde anemi görülmektedir²⁷.

²⁰ WHO Suriye Yıllık Raporu 2016

²¹ Helsinki Raporu, ocak2017

²² UNICEF/WHO bağışıklama verileri

²³ HRP

²⁴ SMART Araştırması 2016

²⁵ WFP VAM bülteni, Aralık 2016

²⁶ HRP

²⁷ SMART Araştırması 2016

- v. Doğurganlık çağındaki kadınların yaklaşık yüzde 10'unda akut yetersiz beslenme görülmektedir²⁸.
- Suriyeli mülteciler arasında:
 - i. Ürdün'deki kamplarda yaşayan beş yaşından küçük mülteci çocukların yüzde 40'ında anemi görülmektedir²⁹.
 - ii. Lübnan'daki Suriyeli mülteci çocukların dörtte birinde anemi vardır³⁰.

Der Ez Zor'da görevli bir UNICEF çalışanı: "Uzun süren abluka yüzünden ortaya çıkan yiyecek kıtlığı çocuklarda yetersiz beslenmeye yol açıyor ve bağışıklık sistemlerini zayıflatıyor. Kolaylıkla tedavi edilebilecek sıradan hastalıklar şimdi ölüme yol açıyor. 15 yaşında bir kız çocuğu olan Joud Aralık ayında solunum yolu enfeksiyonundan öldü. Oysa çocuğun bağışıklık sistemi zayıflamamış olsaydı, hastalığı kolaylıkla tedavi edilebilirdi. Joud teşhis konulduktan bir gün sonra öldü."

Şam yakınlarında kuşatılmış bir bölgede soğuk bir günde sıcak yemek yiyebilmek için ilkel ahşap soba başındaki iki kardeş

Bir savaş silahı olarak su:

- 2016 yılında 30 farklı olayda su şebekesi kasıtlı olarak kesilmiştir³¹.
- 8,2 milyon insan acil su ve hijyen yardımına ihtiyaç duymaktadır³².
- Suriye'de halkın üçte ikisinden fazlası şebeke suyuna düzenli olarak ulaşamamakta ve bu sebeple gerek fiyatı gerekse kalitesi herhangi bir düzenlemeye sahip olmayan başka kaynaklara muhtaç hale gelmektedir³³.
- Suriye'nin kimi bölgelerinde enerji sıkıntısı ve altyapının uğradığı hasar sonucunda belediyelerin su şebekeleri kriz öncesi dönemdekinin ancak yüzde 20'si kadar su verebilmektedir³⁴.
- Ortalama olarak alındığında aileler gelirlerinin neredeyse dörtte birini su temini için harcamaktadır³⁵.

"Halep'te çocuklar ve aileler bir felaketle karşı karşıya. Sıcak hava dalgasıyla birlikte sular kesiliyor, bu da çocukların suyla bulaşan hastalıklara karşı büyük bir risk altında bırakıyor."

Hanaa Singer, UNICEF Suriye Temsilcisi, Ağustos 2016.

²⁸ *ibid*

²⁹ Hossain et al. Çatışma ve Sağlık (2016) 10:26 Irak, Ürdün ve Lübnan'daki Suriyeli mültecilerin beslenme durumu: sektörler arası araştırmalar

³⁰ *ibid*

³¹ UNICEF Durum Raporu, Ocak 2017

³² HRP

³³ HAC 2017

³⁴ WASH Küme 2016 Değerlendirmesi

³⁵ WASH Küme 2016 Değerlendirmesi

Çocuk işçiliği³⁶:

- Suriyelilerin yüzde 85'i yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır³⁷.
- Aileleri borç içinde, işsiz ve maddi kaynakları tükenmiş durumdadır.
- Çocuklar ev geçindirmek zorunda kalmaktadır.
- Ayrıca bir kısmının da küçük yaşlarda evlenip çocuk gelin ve anne olmaktan başka çaresi kalmamıştır.
- Suriye'deki hanelerin yüzde 75'inde çocuklar çalışmaktadır. Bu hanelerin neredeyse yarısında ise çocuklar ailenin tüm geçimini bir başka aile üyesiyle ya da tek başına sağlamaktadır.

Çocukların genellikle aşağıdaki alanlarda çalıştıkları tespit edilmiştir:

Temizlik işleri

Dükkan ve restoranlar

Çöp toplama

İnşaat işleri

Tamir işeri

Marangozluk

Otelcilik

Sanayi

Plastik toplama

Terzilik

Ayakkabılık

İşportacılık

Dilencilik

Tarım işçiliği

Sokak bazlı işler

Berberlik

Demir-çelik fabrikaları

³⁶ Çocuk işçiliğinde durum raporu, Kasım 2016

³⁷ UNICEF, Helsinki Raporu, Ocak 2017

Lübnan’da yaşayan 4 yaşındaki mülteci Fares: “Okuma yazma bilmiyorum, yalnızca gökyüzünün, denizin ve güneşin resmini çizebiliyorum. (Lokantalarda) masalara baktım, fasulye, mısır, humus, nargile, patates, çekirdek servisi yaptım. Dükkânı temizleyip çocuklara dondurma servisi yaptım. Külâh nasıl doldurulur bilmiyorum, ama bu işi yapan Mohannad’a yardım ediyorum. Evimden ayrılmak istiyorum, çünkü orası hapisane gibi.”

Patlayıcılar ve patlamamış savaş kalıntıları:

- Savaşta arta kalan patlamamış mühimmatlar Suriye’nin yüzde 88’inde hayati tehlike oluşturmaktadır³⁸.
- Suriye’de çatışmalara bağlı yaralanma olaylarının yüzde 53’ü patlayıcı silahlardan kaynaklanmaktadır³⁹.
- Patlayıcı silah kurbanlarının yaklaşık dörtte birini çocuklardır⁴⁰.
- Patlayıcıların yol açtığı olayların yüzde 75’i nüfusun yoğun olduğu yerlerde meydana gelmiştir⁴¹.
- Patlamamış mühimmat özellikle çatışma bölgelerinde çocuklar için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Bu mühimmatların şekilleri ve renkleri, onları oyuncak sanabilen çocukları yanıltabilmektedir⁴².
- Yetişkinlere göre daha küçük olduklarından çocukların patlamalar sonucu hayatlarını kaybetme ya da ciddi yaralanma olasılığı daha fazladır. Patlamalar ileri derecede yanıklara, şarapnel yaralarına, kolların ve bacakların zarar görmesine ve körlüğe ya da sağırılığa yol açabilmektedir. Çocukların boylarının kısa olması sebebiyle yaşamsal organları patlama noktasına daha yakındır. Çocuklar bu tür patlamalardan sağ çıksalar bile fiziksel rehabilitasyonları yetişkinlere göre çok daha zordur⁴³.

“13 yaşındaki Majed ile 11 yaşındaki Omar Doğu Halep’te oyun oynamak ve bisiklete binmek için evlerinin yakınındaki bir parka gitmişlerdi. İki çocuk parkta kuma gömülü, yeşil renkte, içecek kutusuna benzeyen tuhaf bir metal nesne buldu. Majed sonra olanları “Üzerine basınca birden patladı. Havaya uçtum ama bilincimi hiç yitirmedim,” diye anlatıyor. “Omar’ın nasıl olduğunu merak ediyordum. İki adam geldi ve bizi aceleyle hastaneye götürdü. Beş dakika sonra Omar arabada yanımda ölümüne şahit oldum... O günü asla unutmayacağım.”

³⁸ HNO, Kasım 2016

³⁹ Handicap International

⁴⁰ *ibid*

⁴¹ *ibid*

⁴² *ibid*

⁴³ UNICEF SOWC (Dünya Çocuklarının Durumu) 2011

UNICEF'in 2016 yılında yaptığı yardımlar:

Sektör: Su ve hijyen:

Suriye içinde

- Altyapı onarım ve bakım çalışmalarıyla **14 milyon 418 bin 231** kişiye daha iyi ve kesintisiz güvenli içme suyu ile sanitasyon sağlanmıştır.
- Acil durum su ve hijyen (WASH) tesisleri ile hizmetlerinden **825 bin 447** kişi yararlanmaktadır.

Evsahibi Ülkelerde

- Ürdün, Lübnan ve Irak'taki kamplarda **500 bin 727** kişi yeterli miktarda güvenli içme suyuna erişmiştir.
- Ürdün, Lübnan ve Irak'taki kamplarda **435 bin 701** kişi hijyen farkındalık eğitimlerine tabi tutulmuştur.

Sağlık ve beslenme:

- Beş yaşının altında **851 bin 196** çocuğa çocuk felci aşısı yapılmıştır.
- **1 milyon 659 bin 290** kişi birinci basamak ayakta tedavi hizmetine erişmiştir.
- **18 bin 946** çocuk orta ve ileri derece beslenme yetersizliği tedavisi görmüştür.
- **1 milyon 119 bin 256** çocuk ve emziren anne beslenme yetersizliği için muayene edilmiştir.
- Ürdün, Irak, Lübnan ve Mısır'da beş yaşının altında **17 milyon 625 bin 916** çocuğa çocuk felci aşısı yapılmıştır.
- **111 bin 536** çocuğa rutin aşılama kampanyaları kapsamına alınmaları için destek verilmiştir.

Eğitim:

- Örgün eğitim gören 5-17 yaş arası **3 milyon 160 bin 90** çocuğa "Okula Geri Dönüş" malzemeleri (ders kitapları, kırtasiye eşyaları ve okul çantaları) dağıtılmıştır.
- **328 bin 371** çocuk yaygın eğitim olanaklarından yararlanmıştır.
- Türkiye, Lübnan, Ürdün ve Irak'ta **650 bin 915** çocuk örgün eğitime kaydolmuştur.
- Türkiye, Lübnan ve Ürdün'de **33 bin 136** çocuk örgün ve örgün olmayan eğitime kaydolmuştur.

Çocuk koruma:

- Mayın/patlayıcı kalıntıları konusunda risk eğitimi faaliyetleri ile **1 milyon 866 bin 260** kişiye ulaşılmıştır.
- Yaralanan veya risk altında olan **630** çocuk özel çocuk koruma hizmetlerinden yararlanmıştır.
- **509 bin 857** çocuk düzenli olarak çocuk koruma ve psikososyal destek programlarından yararlanmıştır.
- **37 bin 583** çocuğa uzman koruma hizmetleri (aile birleştirme, alternatif veya uzmanlık bakım ile hizmetler) sağlanmıştır.

Erken toparlanma ve geçim yardımı:

- **Bin 706** korunmasız aile düzenli nakit/ayni yardımdan yararlanmışır. Yardımlar Ekim 2016'da başlamıştır.

Temel ihtiyaçlar:

- Ürdün ve Irak'ta zor koşullarda yaşayan **19 bin 317** aileye düzenli nakit yardımı yapılmıştır.
- Türkiye ve Lübnan'da **263 bin 782** kişi tek seferlik acil durum nakit ya da nakit kartı yardımından yararlanmışır.

Gıda dışı yardımlar:

- **672 bin 392** çocuğa giyecek de dahil olmak üzere gıda dışı yardım yapılmıştır.

UNICEF, Suriyeli çocuklar adına çağırıda bulunmaktadır:

- **Çatışmaya acilen siyasal çözüm bulunmalı.** Bu acımasız savaşa derhal ve nihai olarak son vermek, çatışmada yer alan ve onların üzerlerinde etkileri olan tüm tarafların Suriyeli çocuklara borcudur. Savaşan tarafların bu çatışmanın hiçbir kazananı olmadığını ve çocuklara kayıp ve yıkım dışında bir şey getirmediğini anlamalarının artık zamanı gelmiştir. Bu dehşetten tek çıkış yolu tüm Suriyeli çocukların üstün çıkarları ile temel haklarının bir öncelik olarak gözetildiği görüşmelerdir.
- **Çocuklara yönelik ciddi ihlallere son verilmeli.** Çocuklara yönelik tüm ciddi ihlaller⁴⁴ sona erdirilmeli ve bu ihlallerin sorumluları yaptıklarının hesabını vermelidirler. Hiçbir şekilde neden olmadıkları bir savaşta çocuklara yönelik işlenen korkunç suçların mazereti olamaz. Okul, oyun alanları, klinikler, hastaneler ve su tesisleri gibi sivil alanlar asla askeri hedef olmamalıdır.
- **Kuşatma altındakiler dahil tüm yardıma muhtaç çocuklara koşulsuz ve sürekli erişim sağlanmalı.** İnsani yardım çalışanları Suriye'nin her bölgesinde, kimin kontrolü altında olursa olsun çocuklara düzenli ve ihtiyaç duydukları yardımları ulaştırabilmeli, değerlendirme çalışmaları yapabilmeli ve personele eğitim verebilmelidir. Kuşatmalar halen bir Orta Çağ savaş taktiği olarak Suriye'nin 13 bölgesinde uygulanmaktadır.
- **Mültecilerin barındığı ülkelerin hükümetleri ve toplumları desteklenmeli.** Mültecilerin sığındığı ülkelerde ve toplumlarda en zor koşullarda yaşayan tüm çocuklara statüleri ne olursa olsun sürdürülebilir ve düzenli destek sağlanmalıdır. Bu yardımlarla, ihtiyaç duyan ailelerin geçimlerine sosyal koruma ve nakit transferleri aracılığıyla destek verilmeye devam edilmeli, aynı şekilde okula gidemeyen çocukların da eğitime erişmeleri sağlanmalıdır. Çocukların ve gençlerin Suriye'de barışçıl bir gelecek inşa edebilmeleri için güçlendirilmesini sağlayacak bir platform olarak "Kayıp Kuşak Olmasın" girişimine verilen destek artmalıdır.
- **Sürekli mali yardım.** Donörler UNICEF'in Suriye ve komşu ülkelerinde yürüttüğü çalışmaları desteklemekte bugüne kadar son derece cömert davranmıştır. UNICEF,

⁴⁴ Çocukların öldürülmeleri ve yaralanmaları, asker olarak silahlandırılmaları ve kullanılmaları, cinsel şiddet, okul ve hastanelere yönelik saldırılar, insani yardımların çocuklara ulaşmasının engellenmesi, çocuk kaçırma.

Suriye ve komşu ülkelerinde ihtiyacı olan tüm çocuklara yardım sağlamaya devam etmek için 1,4 milyar dolar yardım çağrısında bulunmaktadır.